

EURO & TALOUS

SUOMEN PANKIN AJANKOHTAISIA ARTIKKELEITA TALOUDESTA

Sisältö

Suomi jää yhä kauemmas euroalueen kasvusta

3

Suomi jää yhä kauemmas euroalueen kasvusta

10.6.2015 11:00 • EURO & TALOUS 3/2015 • TALOUDEN NÄKYMÄT

Suomen talouskasvu on ollut sekä historiallisesti että kansainvälisesti vertailtuna pitkään hidasta. Talouskasvua ovat viime vuosina hidastaneet heikon kansainvälisen suhdanteen lisäksi toimialakohtaiset ja rakenteelliset ongelmat, kuten väestön ikääntyminen ja tuottavuuden vaatimaton kehitys. Ennustevuosina 2015–2017 talous alkaa vientimarkkinoiden piristyessä kasvaa vaimeasti. Myös rahapolitiikan säilyminen keveänä tukee osaltaan kasvua. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 0,2 % vuonna 2015. Vuonna 2016 kasvu on 1,2 %, ja vuonna 2017 se on 1,3 %.

Suomi ei pääse muun euroalueen elpymisvauhtiin. Suhdannetilanteen ja talouden rakenteellisten ongelmien vuoksi Suomen talouskasvu on ennustejakson lopussa ollut lähes 10 vuotta pysähdyksissä. Rakenteellisiin ongelmiin ei ole nopeaa ratkaisua, joten talouskasvu on vaarassa jäädä myös ennustejakson jälkeen 1990-luvun ja 2000-luvun alun vauhdista.

Suomen vienti on menettänyt huomattavasti markkinaosuuksia pahimmasta taantumavuodesta 2009 lähtien. Kilpailukyky on rapautunut samalla kun metsäteollisuus ja varsinkin sähkö- ja elektroniikkateollisuus ovat olleet syvissä vaikeuksissa. Vuosina 2008–2012 vienti on kohentanut työllisyyttä vain muutamalla toimialalla. Ennustejaksolla vienti piristyy ja nettovienti tukee kasvua, mutta vaihtotase jää kuitenkin alijäämäiseksi.

Uusien vientialojen ja yritysten syntyminen menetetyn tuotannon tilalle vie aikansa. Maltilliset palkankorotukset pysäyttävät hintakilpailukyvyn heikkenemisen, mutta

tukevat hintakilpailukyvyyn paranemista vain hitaasti. Tuottavuuden kasvu jää ennustejaksolla hitaaksi.

Suomen kuluttajahinnat nousivat nopeasti muun euroalueen kehitykseen verrattuna finanssikriisin jälkeisenä aikana. Heikon talouskehityksen vuoksi Suomen inflaatiovauhti on ennustejaksolla hitaampi kuin muualla euroalueella, mikä supistaa hieman aiempina vuosina paisunutta hintaeroa. Hintojen hidas kehitys tukee samalla reaaliansioiden kasvua.

Yksityinen kulutus kannatteli taloutta taantumana aikana. Kuluttajien luottamus on parantunut, ja kotitaloudet ovat olleet valmiita rahoittamaan osan kulutuksestaan velkaantumalla. Suomalaisten kotitalouksien velka suhteessa tuloihin (120 %) on edelleen suhteellisen maltillinen muihin Pohjoismaihin verrattuna. Velkaantumisen vauhti on kuitenkin ollut nopeaa, ja hitaan talouskasvun oloissa velkaantumisen kasvu lisää kotitalouksien riskejä.

Kotitalouksien tulojen kehitykseen on vaikuttanut eläketulojen nopea kasvu. Väestön ikääntyessä eläkeläisten määrä on lisääntynyt, minkä lisäksi eläkeläisten tulot ovat kasvaneet nopeammin kuin palkansaajien tulot. Ennusteperiodin loppua kohti myös palkkatulot kasvavat, mikä tukee yksityisen kysynnän kasvua. Sekä ansiotason nousu että työllisyyden kasvu ovat kuitenkin edelleen hitaita. Merkittävä osa ostovoiman kasvusta selittyy ennusteperiodin alkupuolen hitaan inflaatiovauhdin kautta.

Yritykset ovat vähentäneet tuotantokapasiteettiaan heikon kysynnän vuoksi, ja tuotannolliset investoinnit ovat olleet vähäisiä matalasta korkotasosta huolimatta. Asuntorakentaminen on ollut korjausrakentamisen ja vuokratuotannon varassa, ja asuntojen tuotannon odotetaan piristyvän vasta ennustejakson loppupuolella. Myös tuotannollisten investointien kasvu jää kohtalaisen hitaaksi yksittäisistä suurista hankkeista huolimatta. T & K -menot ovat pienentyneet, eivätkä ne tue tuottavuuden kasvua kuten takavuosina.

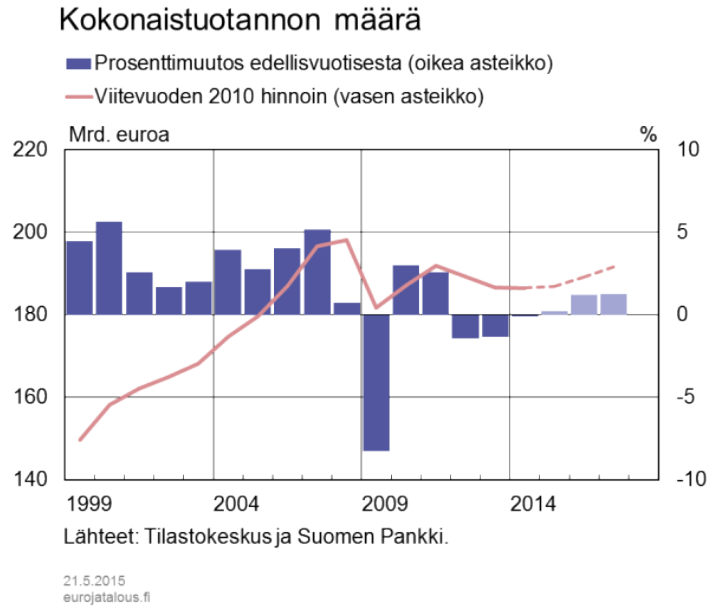
Työmarkkinoilla suhdanteiden vähäinen paraneminen näkyy työtuntien kasvuna. Työllisyystilanne ei juuri helpotu. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi taantumana aikana suureksi. Työttömyyden pitkittyminen uhkaa edelleen pahentaa työmarkkinoiden alueellisia ja toimialoittaisia kohtaanto-ongelmia ja lisätä rakennetyöttömyyttä. Vientivetoinen kasvu lisää työvoiman kysyntää aiempaa hitaammin, kun vienti työllistää entistä pienemmän osuuden koko työvoimasta.

Dramaattisimmin Suomen hidas talouskasvu näkyy julkisessa taloudessa. Vuonna 2014 julkisen sektorin alijäämä ylitti jo EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen 3 prosentin rajan, eikä julkisen talouden alijäämä pienene ilman uusia sopeutustoimia. Vuonna 2017 julkinen velka kasvaa jo 67 prosenttiin BKT:stä, joten velka-aste on jokseenkin kaksinkertaistunut vuoden 2007 tilanteeseen verrattuna. Velkaantuminen on edelleen kiihtyvällä uralla, sillä alijäämä on suuri, talouskehitys heikkoa ja ikäsidonnaiset menot kasvavat nopeasti. Vaihtoehtoislaskelman mukaan hallitusohjelman sopeutustoimet kääntävät julkisen velan BKT-suhteen laskuun hallituskauden loppuun mennessä (ks. [vaihtoehtoislaskelma](#)).

Kasvu käynnistyy hitaana

Suomen kokonaistuotannon kehitys jatkuu ennustevuosina 2015–2017 vaatimattomana. Pitkään kestänyt talouden supistuminen kuitenkin päättyy, ja bruttokansantuote alkaa kasvaa. Vuonna 2015 talous kasvaa niukasti, 0,2 %. Ulkoisen kysynnän voimistuminen ja euron heikentyminen piristävät vientiä. Myös kotimainen kysyntä vahvistuu vähitellen. Tuotannon kasvuvauhti voimistuu 1,2 prosenttiin vuonna 2016 ja 1,3 prosenttiin vuonna 2017.

Kuvio 1.

Kasvuvariot ovat tarkentuneet aiemmin arvioidusta hieman paremman kehityksen suuntaan. Suomen Pankin edellisessä ennusteessa joulukuulta 2014 vuoden 2015 BKT:n odotettiin supistuvan lievästi ja vuoden 2016 kasvun ennustettiin jäävän 1 prosenttiin (taulukko 1). Edelliseen ennusteeseen verrattuna kansainvälisen talouden ja erityisesti euroalueen talousnäkömät ovat kohentuneet.

Euroopan keskuspankin alkuvuonna 2015 aloittamat valtioiden velkakirjojen mittavat ostot tukevat osaltaan kysynnän vahvistumista.^[1] Erittäin kevyen rahapolitiikan myötä tulevien vuosien korkotasoa koskevat odotukset ovat vaimentuneet ja euron ulkoinen arvo on heikentynyt, mikä lisää taloudellista toimeliaisuutta euroalueella ja parantaa euromaiden ulkoista hintakilpailukykyä. Suomen viennin kasvua kuitenkin vaimentaa Venäjän talouden heikko kehitys. Se hidastaa BKT:n kasvua erityisesti vuonna 2015.

1. Velkakirjojen osto-ohjelmaa käsitellään laajemmin teema-artikkelissa.

Vertailu: nykyinen ja joulukuun 2014 ennuste

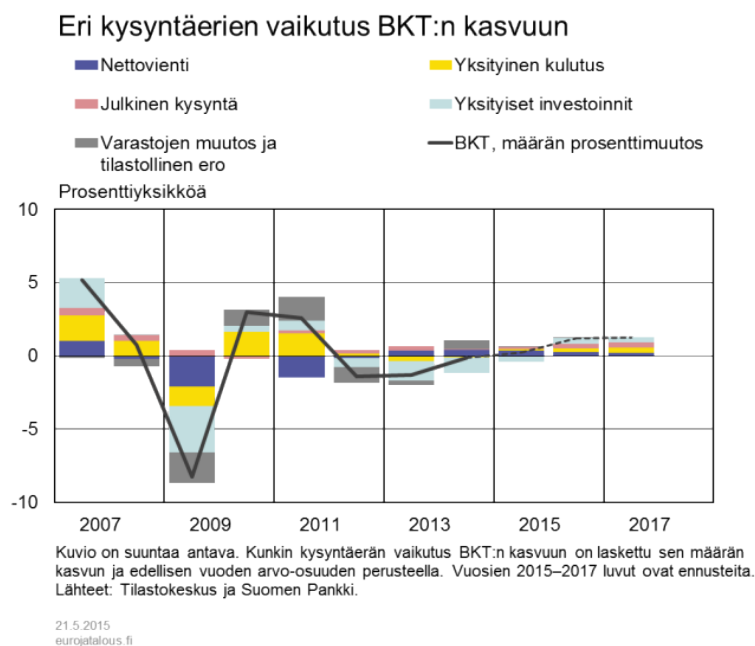
	2014	2015	2016	2017
BKT, prosenttimuutos	-0,1	0,2	1,2	1,3
joulukuu 2014	-0,2	-0,1	1,0	
Inflaatio (yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi), %	1,2	0,2	1,0	1,5
joulukuu 2014	1,3	1,0	1,4	
Vaihtotase, % BKT:stä	-1,1	-1,1	-0,8	-0,6
joulukuu 2014	-1,5	-1,7	-1,7	
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto, % BKT:stä	-3,2	-3,1	-3,1	-3,0
joulukuu 2014	-2,6	-2,2	-2,2	
Julkisyhteisöjen velka (EDP), % BKT:stä	59,3	62,5	65,1	67,3
joulukuu 2014	59,3	61,7	63,8	
Työttömyysaste	8,7	9,1	8,9	8,6
joulukuu 2014	8,5	8,5	8,2	

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Ks. [ennusteen keskeiset tulemat taulukkona](#).

Kasvun rakenne painottuu aluksi nettovientiin (kuvio 2). Ulkomaankauppa tukee kasvua nettomääräisesti erityisesti vuonna 2015, kun heikko kotimainen kysyntä pitää tuonnin kasvun hitaana. Myöhemmin yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu ja investoinnit alkavat kasvaa. Julkinen kysyntä puolestaan tukee kasvua koko ennustejakson ajan.

Kuvio 2.

Kotitaloudet: kulutus elpyy vähitellen

Kotitalouksien kulutus pääsee kahden vuoden supistumisen jälkeen hitaaseen kasvuun ostovoiman lisääntyessä, mutta yksityisen kulutuksen kasvu jää kuitenkin historiaansa nähden hitaaksi (kuvio 3). Käytettävissä olevat reaalitytulot lisääntyvät paitsi palkkatulojen ansiosta myös siksi, että inflaatio on poikkeuksellisen hidasta. Nimellisten ansioiden kasvuvauhti on aiemmin totuttua hitaampaa.

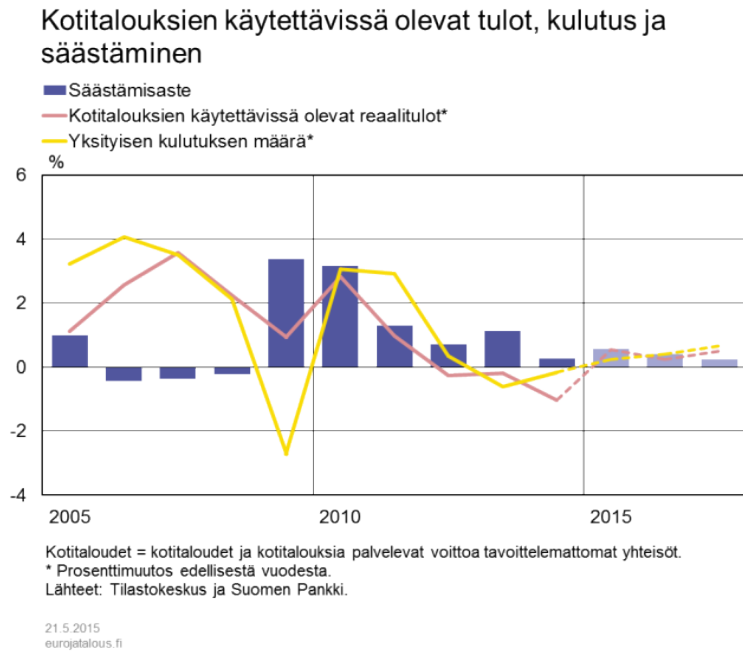
Kotitalouksien kulutuksen kasvua tukevat osaltaan asuntolainojen lyhennysvapaat, joita on vuoden 2015 alkupuoliskolla haettu huomattavan paljon. Kuluttajien luottamus sekä omaan että Suomen talouteen on myös parantunut viime kuukausina. Kulutuksen kasvun käynnistymiseen viittaa myös se, että vähittäiskaupan myynnin määrä lisääntyi alkuvuonna edellisestä vuosineljänneksestä. Myynnin määrä tosin väheni edelleen vuoden 2014 vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Ostovoiman kasvu on ennustejaksolla vaimeaa, kun ansioiden koheneminen jää maltilliseksi, inflaatio kiihtyy ja työllisyys paranee vain hitaasti. Kotitalouksien saamien tulonsiirtojen kasvu on niin ikään aiempaa hitaampaa, mutta tulonsiirtojen osuus kotitalouksien kaikista tuloista jää silti huomattavan korkeaksi (ks. [Kotitaloudet yhä enemmän tulonsiirtojen varassa](#) -artikkeli). Kotitalouksien maksamat verot kiristyvät ennusteen perusuralla vain hieman lähivuosina. Yksityisen kulutuksen vuosikasvu jää ennustejaksolla keskimäärin 1/2 prosentin paikkeille.

Kotitalouksien säästämisaste väheni v. 2014 noin 1 prosenttiyksikön 0,3 prosenttiin, ja säästämisasteen ennustetaan pysyvän 1/2 prosentin tuntumassa koko ennustejakson. Korkotason pysyminen poikkeuksellisen alhaisena vähentää säästämisalukkuutta ja tukee velanottoa. Matala korkotaso on tulojen kasvun, asuntojen hintojen nousun ja rahoituksen hyvän saatavuuden ohella lisännyt kotitalouksien lainanottoa suuren osan

2000-lukua. Kotitalouksien velkaantumisen nopein kasvu on kuitenkin taantuman myötä viime vuosina laantunut ja jatkaa hidastumistaan ennustejaksolla.

Kuvio 3.

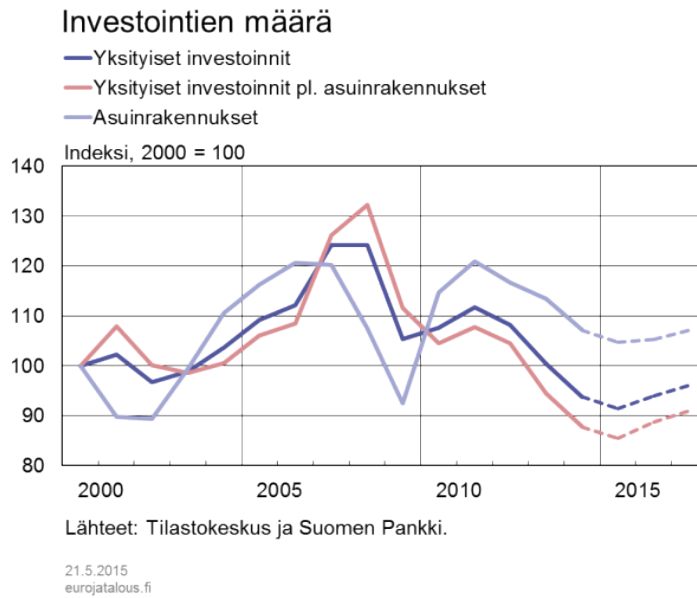

Yritykset: Yksittäiset hankkeet kääntävät investoinnit kasvuun

Yritysten investointeja hillitsevät edelleen heikko kysyntätilanne ja vajaakäytössä oleva kapasiteetti. Tänä vuonna käynnistyy kuitenkin muutamia suuria investointihankkeita, jotka kääntävät tuotannolliset investoinnit kasvuun. Ennustejakson alkupuolella heikot kysyntä näkymät vähentävät asuntojen uudistuotantoa. Investointien kasvua tukee osaltaan korjausrakentamisen jatkuminen vilkkaana.

Ennustejaksolla investoinnit kasvavat totuttua hitaammin ja jäävät kauas ennen finanssikriisiä vallinneesta tilanteesta (kuvio 4). Investointien vuosikasvu yltää vuosina 2016 ja 2017 vain noin kahteen prosenttiin. Kysyntänäkymät ovat edelleen vaimeat, ja yrityssektorin kannattavuus pysyy heikkona. Myönteistä on se, että yksityisten investointien painopiste on siirtymässä kapasiteettia lisääviin investointeihin. Investointien lisääntymisen ei kuitenkaan ennustejaksolla ennakoida riittävän korvaamaan teollisuuden pääomakannan kulumista, joten tuotannollinen pääomakanta supistuu edelleen, mikä heikentää talouden tuotantomahdollisuuksia.

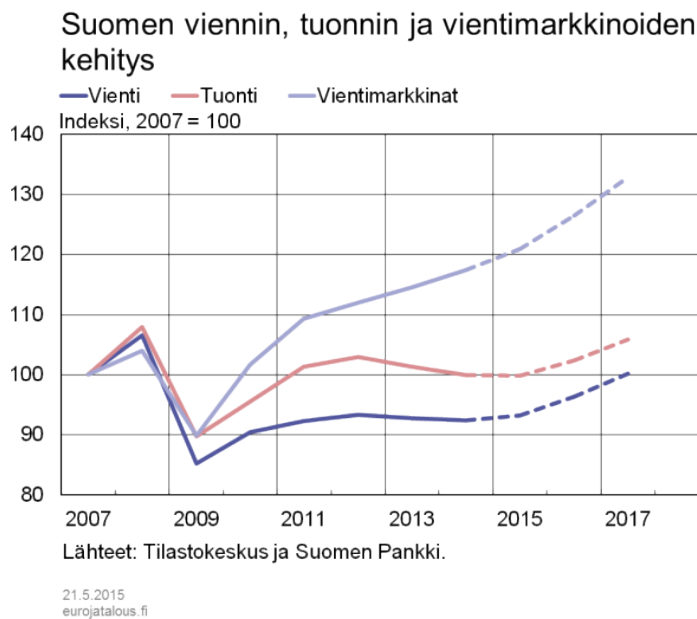
Kuvio 4.

Ulkomaankauppa: vienti vauhdittuu

Suomen viennin ja vientimarkkinoiden odotetaan piristyvän maailmantalouden ja euroalueen kasvun vauhdittamana. Vienti kääntyy kasvuun vuonna 2015, kun etenkin investoinnit lisääntyvät euroalueella. Investointien kasvun nopeutuminen tukee Suomen vientiä, koska suuri osa tästä viennistä on investointitavaroita. Euron valuuttakurssin viimeaikainen heikkeneminen tukee euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan viennin kasvua. Lisäksi rahoituksen saatavuuden helpottuminen ja euroalueen alhaiset korot tukevat vientikysyntää.

Kuvio 5.

Suomen viennin viime vuosien ongelmat alkavat lähivuosina hitaasti väistyä sitä mukaa kuin investoinnit vientimaissa vilkastuvat. Myös Suomen viennin kasvu nopeutuu. Viennin hintakilpailukyky kohenee, kun vientihinnat nousevat kilpailijoiden vientihintoja hitaammin.

Viennin kasvu on vuonna 2015 vielä vaatimatonta ja jää selvästi hitaammaksi kuin vientimarkkinoiden kasvu (kuvio 5). Vuonna 2015 Venäjän talouden voimakas supistuminen vaimentaa vielä viennin kasvua tuntuvasti. Viennin kasvu piristyy runsaaseen 3 prosenttiin vuonna 2016 ja 4 prosenttiin vuonna 2017, kun Venäjän-viennin supistumisen vaikutus vähitellen väistyy ja vientimarkkinat kasvavat.

Vientiin sisältyvän suuren tuontipanoksen vuoksi myös tuonti kasvaa, sillä vientituotteiden tuotannossa käytetään paljon ulkomaisia välituotteita ja raaka-aineita. Tämän vuoksi nettoviennin vaikutus jää kohtuullisen pieneksi, vaikka säilyykin kasvua tukevana koko ennustejaksos ajan. Suomi on menettänyt markkinaosuuksia huomattavasti taantumavuodesta 2009 lähtien. Suomen viennin kasvu jatkuu vientimarkkinoiden kasvua hitaampana. Markkinaosuuksien menetys kuitenkin hidastuu ennustejaksolla.

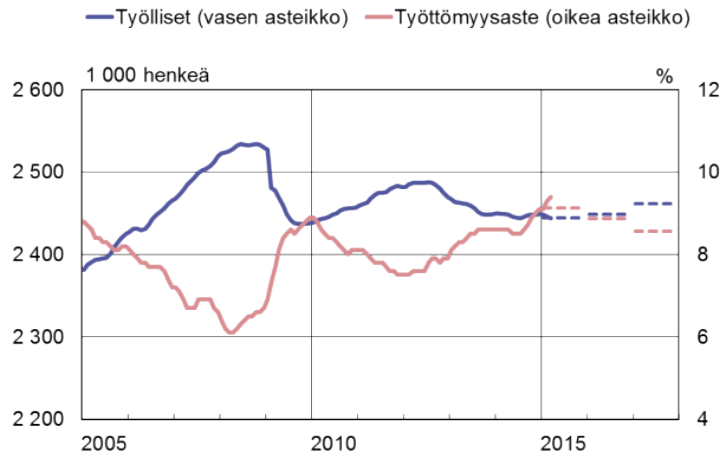
Vaihtotaseen alijäämä pienenee ennustejaksolla, mutta vaihtotase jää edelleen negatiiviseksi ennustejakson lopulla. Tavaroiden ja palvelujen tase vahvistuu vuosittain, ja on noin 1/2 mrd. euroa ylijäämäinen vuonna 2017. Positiivisen kehityksen takana on viennin määrän kasvu, sillä koko ennustejaksolla vaihtosuhteen vaikutus tavaroiden ja palvelujen taseeseen on vähäinen. Vuonna 2015 vaihtosuhde vielä heikkenee.

Työmarkkinat: työllisyys kohenee vain hieman

Työllisten määrä pysyy vuonna 2015 edellisvuotisella tasolla ja kasvaa sen jälkeenkin hitaasti vaimean talouskasvun myötä. Työllisten määrä kasvaa 0,2 % vuonna 2016 ja 0,5 % vuonna 2017. Teollisuuden työllisyudessa ei näy merkittävää elpymistä vielä vuonna 2015. Taantumavuosien aikana työttömien työllistyminen on vaikeutunut. Avoimet työpaikat täyttyvät hitaasti ja työttömyysjaksojen kesto on pidentynyt. Yritysten mahdollisuus sopeuttaa työpanosta työtunteja lisäämällä hidastaa osaltaan työllisyyden kasvua.

Kuvio 6.

Työttömyys ja työllisyys, trendi

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

21.5.2015
eurojatalous.fi

Työttömyysaste nousee 9,1 prosenttiin tänä vuonna, minkä jälkeen se laskee 8,6 prosenttiin vuonna 2017 (kuvi 6). Pitkään jatkunut heikko talouskehitys on heijastunut aiempaa enemmän työmarkkinoille ja näkynyt työttömyyden kasvun lisäksi myös työttömyyden rakenteessa. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä on kasvanut kolmannekseen, ja etenkin 25–54-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Pitkäaikaistyöttömyys vähenee tyypillisesti hyvin hitaasti, ja siten sen kasvu ennakoii työttömyyden pysyvän sitkeästi suurena ennustejaksolla. Pitkäaikaistyöttömyys lisää myös rakenteellisen työttömyyden ja työvoiman ulkopuolelle siirtymisen riskiä tulevaisuudessa, etenkin kun pitkäaikaistyöttömyys on yleistynyt nuorissakin ikäluokissa.

Työvoiman määrä lisääntyy hieman vuoden 2015 aikana ja pysyy sen jälkeen melko vakaana. Pitkään jatkuneesta huonosta taloustilanteesta johtunut virta ulos työmarkkinoilta on kääntynyt, ja työvoiman määrä on alkanut kasvaa. Tämä on kuitenkin näkynyt lähinnä työttömyyden eikä työllisyyden kasvuna. Siten työvoiman kasvua ei voida tulkita selväksi merkiksi työmarkkinatilanteen paranemisesta.

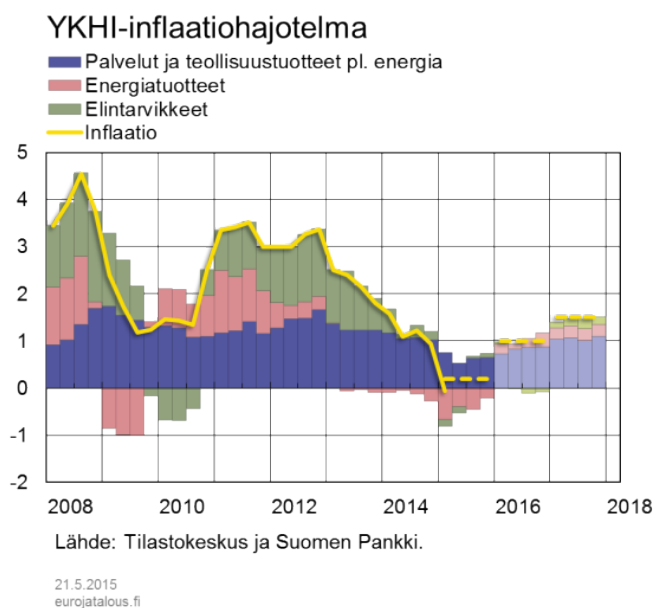
Hinnat ja palkat: hidasta kasvua

Raakaöljyn hinnan voimakas lasku heijastui kuluttajahintoihin ja painoi inflaation negatiiviseksi vuoden 2015 alussa. Tulevina vuosina öljyn ja tuontituotteiden hintojen nousu vastaavasti kiihdyttää inflaatiota. Vaikka palveluiden hinnat pitävät inflaation tulevaisuudessa positiivisena, Suomen inflaatio jää kuitenkin euroalueen keskiarvoa hitaammaksi heikon kysynnän vuoksi. Tämä pienentää hieman finanssikriisin jälkeen kasvanutta Suomen ja euroalueen keskimääräistä hintatasoeroa. Palkkojen nousupaineet pysyvät vaimeina heikon talous- ja työllisyyskehityksen johdosta, mutta inflaation hitaus tukee reaaliansioiden kehitystä.

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin (YKHI) mukainen inflaatio on vuonna 2015 keskimäärin 0,2 %, mutta kiihtyy 1,0 prosenttiin vuonna 2016 ja 1,5 prosenttiin vuonna 2017.

Vuonna 2015 inflaatiota vaimentavat energiatuotteiden ja elintarvikkeiden hintojen lasku sekä palveluiden hintojen nousun hidastuminen (kuvio 7). Ennustejakson loppupuolella polttoaineiden inflaatiota kiihdyttää raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan nousu. Alkuvuoden 2015 notkahdus öljyn hinnassa näkyy lievänä inflaatiopiikkinä vastaavana aikana vuonna 2016.

Kuvio 7.

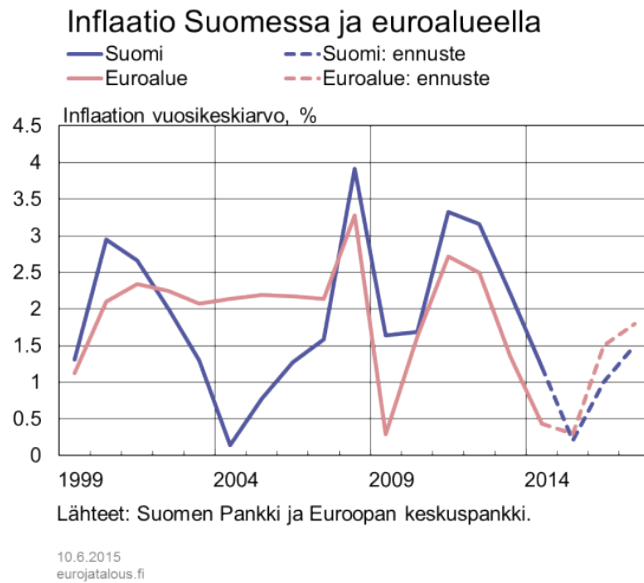

Ennustevuosina inflaatiota ylläpitää erityisesti palveluiden hintojen nousu (ks. [artikkeli palvelujen hinnoista](#)). Alkuvuodesta 2015 monien palveluiden hintojen nousu hidastui laaja-alaisesti, ja hintapaineet pysyvät vaimeina ennustejakson loppuun saakka. Heikot talousnäkömät ja palkkakehitys näkyvät palveluiden hinnoissa.

Teollisesti valmistettujen kuluttajatuotteiden hinnat laskevat vuonna 2015, mutta tämä kehitys taittuu ennustejakson lopussa. Yksittäisten elintarvikkeiden tuottajahinnoissa on erisuuntaisia trendejä, mutta ruuan kuluttajahinnat kehittyvät vaimeasti ennustejaksolla. Teollisuuden raaka-aineiden hinnanlaskun taittuminen, maailmantalouden kasvun piristymisen ja euroalueen rahapoliittinen elvytys tuovat nousupaineita kuluttajahintoihin.

Inflaatio painuu alle euroalueen keskiarvon (kuvio 8). Suomessa kuluttajahinnat ovat nousseet finanssikriisin jälkeen nopeammin kuin muualla euroalueella, mutta ennustejaksolla verrattain heikko taloustilanne Suomessa pitää hintapaineet vähäisinä. Eurojärjestelmän ennusteen mukaan koko euroalueella inflaatiolukemat ovat 0,3 % vuonna 2015 ja 1,5 % vuonna 2016 sekä 1,8 % vuonna 2017.

Kuvio 8.

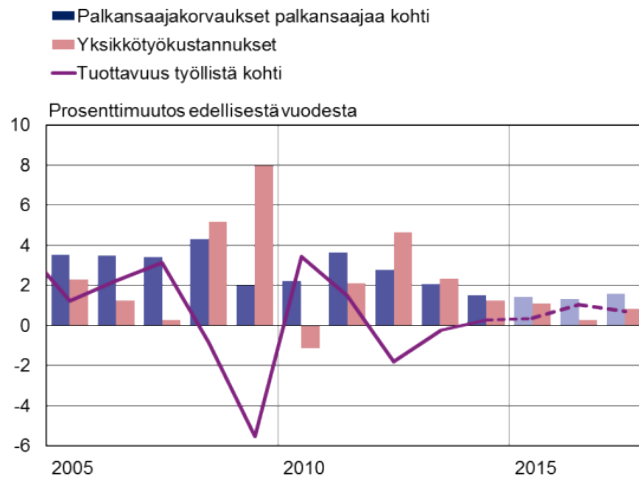
Ansiotaso kohoaa 1,1 % vuonna 2015, ja palkkojen nousu pysyy vaimeana ennustejaksolla. Ansiotaso nousee 1,2 % vuonna 2016 ja 1,5 % vuonna 2017, eli palkkojen nousu jää selvästi alle pitkän aikavälin keskiarvon. Heikko talous- ja työllisyyskehitys pitävät ansiotason kehityksen vaisuna ennustejaksolla. Inflaation hidastumisen takia reaaliansiot nousevat vuonna 2015 palkkojen maltillisesta kohoamisesta huolimatta.

Työn tuottavuus kasvaa historiaan nähden hitaasti eli vajaan 1 prosentin keskimääräistä vuosivauhtia (kuvio 9). Tuotannon kasvu painottuu edelleen palvelualueille, joilla tuottavuus on keskimääräistä alempi. Maltillinen palkkakehitys hillitsee yksikkötyökustannusten kasvua. Vuonna 2015 yksikkötyökustannukset kasvavat kuitenkin vielä 1,1 %, mutta ennustejakson lopussa kasvuvauhti hidastuu alle prosentiin tuottavuuskasvun hieman kohentuessa.

Suomen kustannuskilpailukyky heikkeni voimakkaasti vuoden 2007 jälkeen, mutta heikkeneminen pysähtyy ennustejaksolla suhteessa Suomen keskeisiin kilpailijamaihin. Yksikkötyökustannuksilla mitattu kilpailukyky kohenee kuitenkin vain hitaasti.

Kuvio 9.

Tuottavuus ja palkkakehitys

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

21.5.2015
eurojatalous.fi

Julkinen talous: Velkaantuminen on nopeaa

Julkisen sektorin rahoitusasema heikkeni voimakkaasti vuonna 2014, ja Suomen alijäämä rikkoi EU:n vakaus- ja kasvusopimuksessa asetetun rajan. Ilman uusia sopeutustoimia julkisen talouden alijäämä ei merkittävästi parane ja julkinen velka kasvaa edelleen nopeasti.

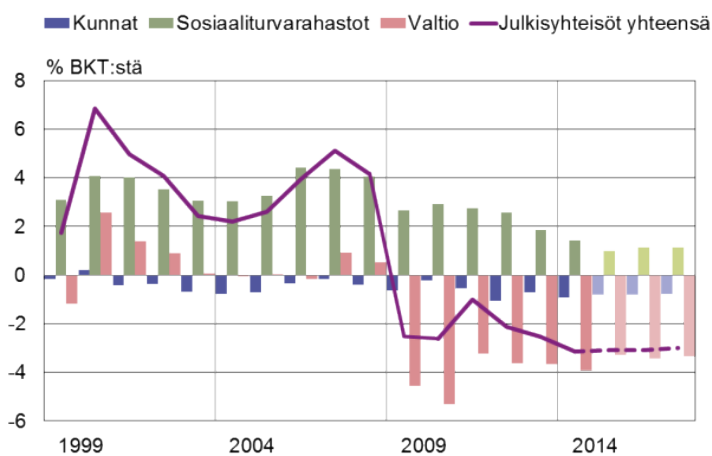
Suomen julkisen sektorin alijäämä osoittautui vuonna 2014 syvemmäksi kuin ennusteissa arvioitiin, kun tulojen kasvu jäi jälleen odotettua hitaammaksi. Myös työttömyysmenot kasvoivat aiemmin arvioitua nopeammin. Alijäämä ylitti EU:n vakaus- ja kasvusopimuksessa asetetun 3 prosentin rajan ja oli 3,2 %. Julkinen velka kasvoi 59,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

Ennusteessa ei ole tehty oletuksia uuden hallituksen julkisen talouden sopeutustoimista. Niiden vaikutusta on arvioitu erikseen ennusteen [vaihtoehtoislaskelmassa](#).

Vaikka finanssipolitiikka kiristyy vuonna 2015, valtiontalouden säästötoimet eivät riitä heikossa talustilanteessa parantamaan julkisen talouden tilaa merkittävästi. Siten julkisen talouden alijäämä jää ennustevuosina 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kuvio 10). Julkisen velan kasvu jatkuu, ja velka on 67 % BKT:stä vuonna 2017. Veroaste tasaantuu ennustevuosina 44,4 prosenttiin.

Kuvio 10.

Julkisen sektorin rahoitusjäämä

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

21.5.2015
eurojatalous.fi

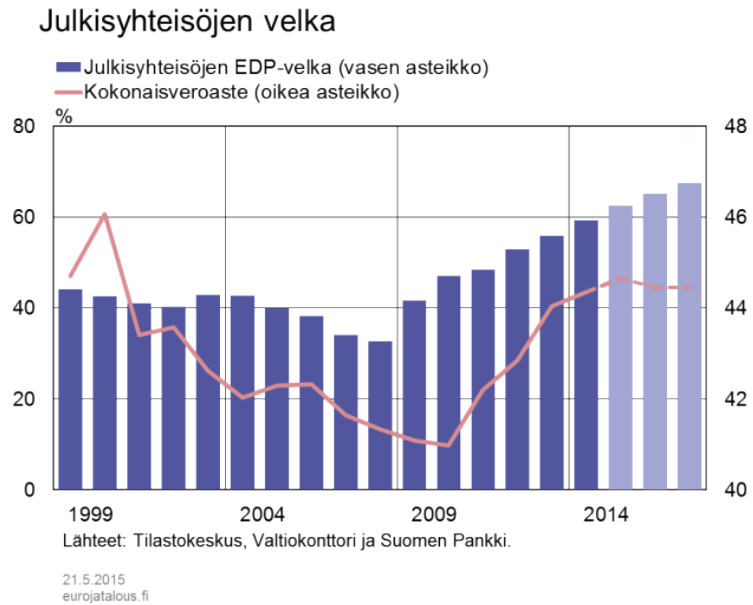
Valtiontalouden tila kohenee vuonna 2015 jo edellisen hallituksen aikana suunniteltujen menoleikkausten ja veronkorotusten ansiosta. Verotulojen kasvua tukevat verotusta kiristävät toimet, mutta hitaan talouskasvun oloissa valtion tulojen kehitys on edelleen kokonaisuudessaan vaimeaa. Valtiontalouden menojen kasvua rajoittavat vuonna 2015 toteutettavat menoleikkaukset, ja valtiontalouden alijäämä supistuu. Valtion menot kasvavat kuitenkin vuonna 2016 jälleen tuloja nopeammin. Vaikka tulojen kasvu vauhdittuu talouskasvun myötä vuonna 2017, valtion rahoitusasema kohentuu vain hieman $-3,3$ prosenttiin.

Kuntatalouden alijäämä pysyy ennallaan $-0,8$ prosentissa koko ennustejakson. Kuntien tulojen kasvua ovat hidastaneet valtionosuuksien leikkaukset, minkä vuoksi kunnallisveroja korotettiin vuodeksi 2015 keskimäärin $0,1$ prosenttiyksikön verran. Ennusteessa oletetaan korotusten jatkuvan tulevana vuosina samansuuruisina. Kuntien menot suhteessa BKT:hen eivät juuri supistu, koska väestön ikääntymisen aiheuttamien sosiaali- ja terveysmenojen kasvu jatkuu ja kuntien investointitarpeet ovat ennallaan.

Sosiaaliturvarahastojen ylijäämä supistuu edelleen 1 prosenttiin vuonna 2015. Eläkemaksujen korotuksesta huolimatta eläkemenojen kasvu jatkuu nopeampana kuin työeläkerahastojen maksu- ja omaisuustulojen kasvu. Sosiaaliturvamaksujen nousua vaimentaa työllisyyden ja ansioiden vaatimaton kasvu. Sosiaalietuuksien indeksikorotusten rajoittaminen $0,4$ prosenttiin vuonna 2015 hidastaa näiden etuuksien kasvua, ja hitaan inflaation vuoksi myös vuoden 2016 korotukset jäävät vaatimattomiksi. Nopeasti kasvaneet työttömyys- ja toimeentulotukimenot sen sijaan lisääntyvät vielä vuonna 2015, mutta alkavat supistua vuosina 2016–2017 työttömyystilanteen paranemisen myötä. Työttömyysvakuutusrahaston suhdannepuskuri on käytetty, ja työttömyysvakuutusmaksun korotuksesta huolimatta rahasto joutuu turvautumaan velanottoon vuonna 2015.

Julkinen velka kasvaa ennustevuosina yli 67 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kuvio 11). Velka, josta on vähennetty Suomen osallistuminen eurooppalaisen rahoitusvakauden turvaamiseen ylittää jo vuonna 2016 vakaus- ja kasvusopimuksen 60 prosentin rajan.

Kuvio 11.

Ennustetaulukko

Ennusteen keskeiset tulemat

Kysyntä ja tarjonta

	2014	2013	2014	2015 ^e	2016 ^e	2017 ^e
	Käyvin hinnoin, mrd. euroa	Määrän prosenttimuutos edellisestä vuodesta				
Bruttokansantuote	204,0	-1,3	-0,1	0,2	1,2	1,3
Tuonti	76,9	-1,6	-1,4	-0,4	2,5	3,4
Vienti	76,0	-0,7	-0,4	0,6	3,3	4,0
Yksityinen kulutus	112,7	-0,6	-0,2	0,2	0,4	0,7
Julkinen kulutus	51,0	0,6	0,2	0,0	1,0	1,1
Yksityiset investoinnit	32,3	-7,3	-6,5	-2,5	2,7	2,2
Julkiset investoinnit	8,5	4,0	0,6	2,6	1,0	1,2

Talouden keskeiset**tasapainoluvut***Prosenttimuutos edellisestä
vuodesta*

	2013	2014	2015 ^e	2016 ^e	2017 ^e
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	2,2	1,2	0,2	1,0	1,5
Kuluttajahintaindeksi	1,5	1,0	0,1	1,1	1,4
Ansiotaso	2,1	1,4	1,1	1,2	1,5
Palkansaajakorvaukset palkansaajaa kohti	2,1	1,5	1,5	1,3	1,6
Tuottavuus työllistä kohti	-0,2	0,3	0,4	1,0	0,7
Yksikkötyökustannukset	2,3	1,3	1,1	0,3	0,8
Työlliset	-1,1	-0,4	-0,1	0,2	0,5
Työllisyysaste, 15–64-vuotiaat, %	68,5	68,3	68,2	68,6	69,2
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,1	8,9	8,6
Tavaroiden ja palveluiden viennin hinta	-0,8	-1,7	0,9	2,3	2,5
Vaihtosuhte (tavarat ja palvelut)	0,5	0,0	-0,4	0,1	-0,1

% BKT:stä, kansantalouden tilinpidon**käsittein**

Kansantalouden veroaste	44,0	44,4	44,7	44,4	44,4
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-2,5	-3,2	-3,1	-3,1	-3,0
Julkisyhteisöjen velka (EDP)	55,8	59,3	62,5	65,1	67,3
Tavaroiden ja palveluiden tase	-0,9	-0,4	-0,2	0,1	0,3
Vaihtotase	-1,4	-1,1	-1,1	-0,8	-0,6

e = ennuste.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki.

Ks. [ennusteen muut taulukot](#).